

Arvostelut

Toim. Ville Hänninen

Christophe Blain:
Maalari ja merirosvo 2: Hyisille vesille
WSOY

Ranskalaisen 1990-luvun ja 2000-luvun ”uuden aallon” sarjakuvan suomentaminen jatkuu laatuteoksella. Viimeisen parin vuoden aikana on julkaistu niin terävää ihmissuhdesarjakuvaa (Herra Jean), koskettava muistelmateos lapsuudesta shaahin ajan Iranissa (Persepolis) kuin hersyviä genreparodioita (Jussi Jänis -albumit Blacktown ja Kirottu kivi).

Christophe Blainin (s. 1970) sarjakuvat sopivat komean sarjan jatkoksi oikein hyvin. Hänen Maalari ja merirosvonsa pitää merirosvosarjakuvan lajityyppiä hengissä lähes yksinään — ja tekee sen hyvin. Tähän mennessä Ranskassa on julkaistu neljä Maalari ja merirosvo -sarjan albumia (nimellä Isaac Le Pirate). Hyisille vesille on niistä paras: hyytävä seikkailu, jonka henkilöhahmot muuttuvat tarinan mittaan karikatyyreistä lihaa ja verta oleviksi ihmisiksi. Kepeyden ja humoristisuuden rinnalle nousee tummempiakin sävyjä.

Ensimmäinen osa, Amerikkaan, kertoi nuoresta maalarista, joka päätyi merirosvo-laivan matkaan ikuistamaan kapteenia, miehistöä ja maisemia. Toisessa osassa Isaacille alkaa valjeta, millainen koettelemus retkestä on määrä tulla. Laiva kulkee kohti Etelämannerta jäävuorineen ja pingviineineen.

Siinä missä sarjan ensimmäinen osa oli hyväntuulinen, hurtti seikkailukertomus, toisessa osassa touhu saa makaabereja piirteitä. Etelän hyiset vedet saavat miehistön taistelemaan nälkiintymistä ja paletumiskuolemaa vastaan. Piirtäjäkin joutuu opettelemaan raavaan miehen töitä säilyttääkseen henkikultansa.

Maalareissa ja merirosvoissa on vanhan hyvän seikkailusarjakuvan henkeä. Tarina on kerrottu hyvin, eikä se kaadu yksityiskohtiin. Blain on tutkinut tarkasti menneiden vuosisatojen pukeutumista, esineistöä ja laivoja. Myös maalaustaiteen klassikkojen vai-

kutus on ilmeinen.

Blain tukeutuu traditioon mutta kehittää sitä omilla mausteillaan. Hänen kertomuksissaan on samaa luontevuutta ja ilmeikkyyttä kuin Lewis Trondheimilla ja hänen ikätovereillaan Joann Sfarilla ja Manu Larcenetillä. Kaikille on ominaista halu yhdistää kokeellisuus ja kertovuus. Pääosassa on aina tarina, vaikka välillä irrotellaankin.

Ainakin Blainin tapauksessa sovinnaisen ja epäsovinnaisen liitto on johtanut kiintoisaan lopputulokseen.

Ville Hänninen

Hans Nissen (toim.):
Ubu 3
OMAKUSTANNE

Suomalainen sarjakuva kehittyi usein antologioiden kautta. 1990-luvun lopussa monet nuoret pürtäjät saivat pontta piirtämiseensä, kun heidän tarinoitaan julkaistiin Sarjakuvastin-albumeissa tai Napa- ja Ubu-antologioissa. Nyt ilmestyy ensimmäinen Ubu seitsemään vuoteen.

Tällä kertaa tärkeimmän roolin varastavat ulkomaiset laatupiirtäjät. Käännös-sarjakuvan tilanne onkin edelleen sellainen, että suomentamattomia osajia riittää.

Antologian kiintoisinta antia ovat chicagolaisen Chris Waren sarjakuvat. Acme Novelty Library -julkaisusta ja lapsuuden traumoja puivasta Jimmy Corrigan, The Smartest Kid on Earth -mestariteoksestaan parhaiten tunnettua Warea ei ole aiemmin suomennettu.

Ubum toimittanut Hans Nissen on aloittanut työn helpommasta, vähemmän kokeellisesta päästä. Vahvaan tunnelmaan perustuvat Rocket Sam -yksisivuiset kalpevat Rusty Brown -tarinoiden rinnalla. Ne kertovat miehestä, joka on vienyt lelujen keräilyn ja lapsuuden nostalgisoinnin patologiselle asteelle.

Muita albumin herkkupaloja ovat ruotsalaisen Max Anderssonin herkullisesti kajahtanut Johnny Gun & Gloria ja hollantilaisen Tobias Schalkenin visuaalisesti näyt-

tävä, vahvan metaforinen ”sarjakuvavaro” A Love Supreme. Sen sijaan Frédéric Debomyn ja Markus Huberin tarina ”Tuhansien pagodien maa” on kauniisti piirretty, mutta masentaa kliseisyydellään. Tarina muistuttaa pateettisessa tiedostavuudessaan lukiolaisten aineita.

Aapo Rapin ”Vilkki” herättää odotuksia hienosta tulevaisuudesta: Schalkov-omakustanteet ja Laikku 3:n Juha Seppälä -sovitukset ovat osoittaneet miehen lahjat kertojana. Rapin tarinoista huomaa, että hän on innostunut piirtämisestä ja rehevästä jutustelusta.

Apropos nykysarjakuva. Sen pahimpaa ongelmana pidän hengettömyyttä. Graafisesti näyttävälläkään jäljellä ei voi peitellä kokonaisvaikutelman vähäverisyyttä.

Samanlainen jälkimaku jää Ubustakin. Useimmat tarinat ovat yksittäisinä juttuina onnistuneita, mutta kokonaisuus tuntuu plüisulta. Osittain se johtuu yksittäisten tarinoiden lyhydestä. Waren ja Schalkenin tapaiset osaavat tekijät tuntuivat paremmilta, jos heitä julkaistaisiin viiden sijasta 15-20 sivua.

Esimerkiksi Waren loistokkuus perustuu hallittuihin kokonaisuuksiin. Hänen julkaisunsa ovat graafisen suunnittelun mestariteoksia, jotka ovat paitsi sarjakuvia myös esineitä. Yksittäisinä lyhyinä tarinoina Waren kokonaisajatus karkaa.

Kun tunnelmat vaihtuvat antologian sisällä liaksi, huomiokyky herpaantuu. Sen vuoksi hyvissä antologioissa on usein hiukan pidempi johtotarina tai ”näkyvätön teema”. Ehkä Ubukin olisi vaatinut sellaista.

Tärkeintä kuitenkin on, että kolmas Ubu lopulta ilmestyi vuosien odotuksen jälkeen. Antologialle on oma paikkansa omakustannesarjakuvan kentässä, jota vaanii aina seisovan veden ja yleisen hymistelyn vaara. Ubu pitää osaltaan huolta siitä, että ihan mitä tahansa räpellystä ei pidetä esimerkkinä hyvästä nykysarjakuvasta.

Ville Hänninen

Kansainvälinen kohtaaminen hyisillä vesillä.

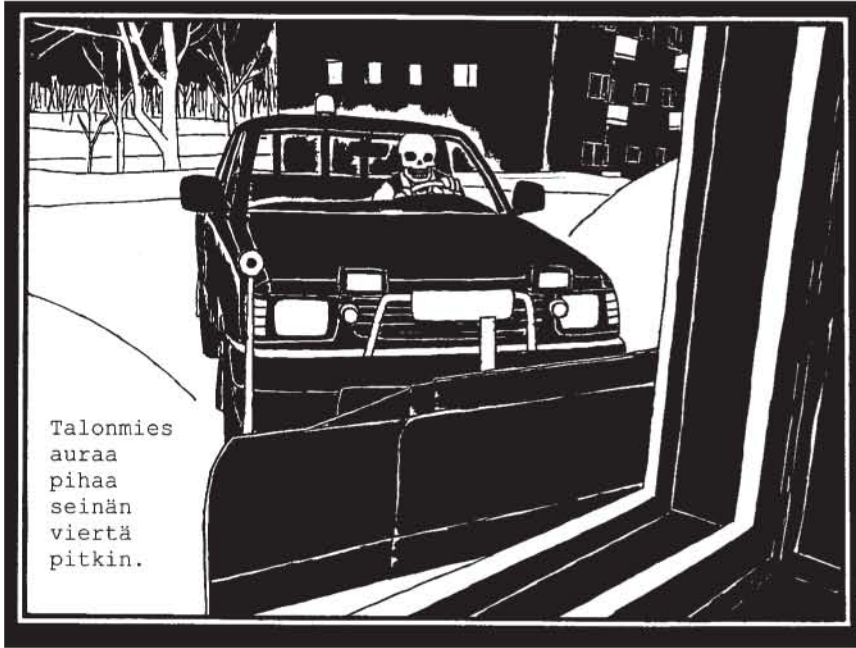
Marko Turusen sarjakuvissa toistuvat samat teemat ja visuaaliset metaforat. Ne ovat kuvakieleltään yhtenäisiä niin kuin jokaisella tyylinsä jo löytäneellä taiteilijalla.

Ehkä sen vuoksi jotkut ovat sitä mieltä, että Turunen kertoo samaa tarinaa albumista toiseen. Aivan niin manerisoituneena ja urautuneena en kuitenkaan hänen sarjakuviaan pidä. Päinvastoin, Turunen on kehittänyt kertojana albumi albumilta. Pikku hiljaa hän on uskaltanut vähentää symbolisuuden ja surrealististen kohtausten määrää ja tehdä tilaa arjen dramatiikalle.

Kuolema kulkee kintereillä (2004) on pienimuotoisempi mutta samalla yhtenäisempi teos kuin Pohja (Johnny Kniga, 2003). Tarinassa on elementtejä vähemmän, mikä on selkiyttänyt kerrontaa. Silti Turunen ei edelleenkään tyydy helppoihin ratkaisuihin.

Hän kuvaa tapahtumia ja ajan kulumista mielenkiintoisella tavalla, pienen etäisyyden päästä. Se lisää vieraantuneisuuden tuntoa. Ihminen on heitetty maailmaan ypyöksi, selviytymään itselleen viime kädessä vieraiden olioiden ja äkkiarvaamatta päälle vyöryvien tapahtumien kanssa.

Turuselle ominaisten, perustavanlaatuisien eksistentiaalisten teemojen lisäksi Kuolema

lema kulkee kintereillä pohtii eritoten ystävän kuolemaa ja ajan kulumista. Annemari Hietasen kanssa käsikirjoitettu tarina kiteyttää osuvasti ne voimattomuuden tunnot, joita liittyy läheisen poismenoon. Ihminen räpiköi sidottuna kohtalon teipipyörään, kykenemättä tekemään mitään, kun kova paikka tulee.

Turusen ekspressiivinen tyyli ja voimakaat, lukijakuntansa kahtia jakavat tarinat

ovat herättäneet viime aikoina huomiota Suomen ulkopuolellakin. Kuolema kulkee kintereillä ilmestyi juuri Frémok-laatukustantamolta ranskaksi. Pohja julkaistiin viime vuonna saksaksi sveitsiläisen Strapazin-lehden lukijalahjana. Persoonatomuudella ei maailmalla menesty ainakaan suomalainen.

Ville Hänninen

Jukka Tilsa:
Ilma-autolla Kaliforniaan
ARKTINEN BANAANI

Sarjakuvapiirtäjä Jukka Tilsa on myös monesta kokoonpanosta tuttu muusikko, jonka intohimona ovat jazz ja blues. Jos sarjakuvat olisivat musiikkia, Tilsa olisi jazzia.

Kuten jazz, Tilsan sarjakuvat ovat niin sanotusti hankittu maku. Ensitutustumisella hänen tuotantonsa tuntuu vaikeasti lähestyttävältä; päällisin puolin silkkaa meteliä ilman järjestystä, outoutta outouden vuoksi. Mutta kuten jazzia kuunnellessa, lähempi tarkastelu paljastaa rakenteen Tilsan näennäisen kakofonian takana.

Tilsa itsekin myöntää, että aloittaessaan hänen sarjakuvansa olivat silkkaa improvisointia, ruudusta toiseen tajunnanvirtaisesti etenevää nonsensea, free jazz -sarjakuvaa. Lukijat kuitenkin löysivät paljon pidettävää Tilsan energisestä jammailusta. Myöhempien aikojen Tilsa muistuttaa paikoin suorastaan vuhdejazzia, kun Tilsa yksin tai osana itsensä ja Pauli Kallion kahden hengen big bandia kynäilee harmitomia mutta näppäriä strippisarjakuvia Helsingin Sanomille.

Nämä kaksi puolta kohtaavat Tilsan uusimmassa albumissa Ilma-autolla Kalifor-

niaan. Monia aiemmin ilmestymättömiä lyhyitä tarinoita kokoava albumi on Tilsaa kiinnostavimmillaan. Hänen kykynsä improvisoida on tallella. Siirtymät ruudusta toiseen ovat lähes yhtä arvaamattomia kuin hänen varhaiskauden töissään. Kuten on totuttu, Tilsa leikkii jälleen kielellä, taivuttaen sanoja ja merkityksiä riemastuttavasti.

Kuvallista ja kielellistä improvisaatiota

kantaa nyt kuitenkin rakenne, sävellys jonka rajoissa Tilsa improvisoi. Swing-Tilsa pehmittää free jazz -Tilsaa, tehden kokonaisuudesta lähestyttävämmän. Albumin sarjakuvissa tämä suunnitelmallisuus ilmenee monin tavoin: ”Sää”-sarjakuvan minimalistisen toteavissa, rytmikkäissä 12 ruudun ruutujaoissa; ”B. Thovenin viidenes!” -tarinan yllättävän tiiviissä juonessa. Tilsa ilakoi sarjakuvalla menettämättä otettaan kokonaisuudesta kuin hyvin kouluttu yhtye, joka välillä irttoa sävellyksestä soittamaan sooloja, lopulta siihen palaten.

Kuten jazziin, yleensä Tilsan suhtaudutaan joko intohimoisesti tai välinpitämättömästi. Välimuotoja ei juuri ole — toiset ”tajuavat jutun”, toiset eivät. Ilma-autolla Kaliforniaan on tyypillistä Tilsaa, joka vetoaa varmasti hänen tuotantonsa ystäviin. Suuri osa Tilsaan aiemmin tutustumattomista varmasti pyörittelee albumia selatessaan päätään epäuskoisena kuin maallikko jazz-klubilla. Heidän joukossaan voi kuitenkin olla heitä, jotka ensimmäistä kertaa ihastuvat Tilsan pidäkkeettömään kuvalliseen musisointiin. Kuten niin monille ensimmäisen levynsä ostaneille jazzdiggareille, ei heillekään ole enää paluuta.

Otto Sinisalo

©Don L. Inspiration/Lietzen/Ranta

Kokkolalaisilla oli tunnelma korkealla valloittajan uhatessa elinkeinoa.

Mika Lietzen - Ville Ranta
Engelsmannit tulevat!
DON L INSPIRATIONS

Tähän asti kulttuurialan konsulttipalveluihin keskittynyt kokkolalainen Don L Inspirations aloittaa sarjakuvien julkaisemisen kiinnostavalla paikallishistoriallisella teoksella. Engelsmannit tulevat on Ville Rannan ja Mika Lietzenin yhdessä käsikirjoittama ja Ville Rannan piirtämä albu-

mi, joka sijoittuu 1850-luvun puolivälin Krimin sodan maininkeihin. Albumi on julkaistu poikkeuksellisesti myös ruotsiksi.

Engelsmannit tulevat muistuttaa Joann Sfarin ja Christophe Blainin ”uushistoriallisista” sarjakuvista. He, etenkin Sfar, ovat onnistuneet kertomaan milloin antiikista, milloin uudemmassa ajasta tuoreella tavalla. Ajatuskin historiallisesta sarjakuvasta tuntui vuosikausia tunkkaiselta. Ranskalai-

set — ja rapakon toisella puolella esimerkiksi Chester Brown — ovat pyyhkineet polyt ihan käyttökelpoisesta lajityypistä.

Ilmiön kerrannaisvaikutuksena voi pitää ”Engelsmanneja”, josta näkyy selvästi ”uuden aallon” vaikutus. Silti siinä ei ole kopioinnin tuntua. Ranta ja Lietzen ovat tajunneet ilmiön ytimen: historia on tylsää vain silloin, kun tarina kerrotaan huonosti.

Suomalaisten heikon kansallisen itsetunnon ja iänikuisen amerikkalaisen viihteen palvonnan vuoksi tunnemme historiallisia juuriamme heikosti. Historia on täynnä kiinnostavia ihmisiä ja tapahtumia, joiden tarina on kertomatta — tai ne voisi kertoa toisellakin tavalla.

Ranta ja Lietzen puhaltavat eloa ns. Halkokarin kahakkaan, josta tuli kuluneeksi viime vuonna 250 vuotta. Krimin sodan kuriositeetteihin lukeutuvassa taistelussa kokkolalaiset torjuivat venäläisen sotilasosaston kanssa engelsmannien maihinnousun. Kansallisuusaatteiden läikähtelyjen sijaan kaupunkilaisia kiinnosti pääasiassa omien tervavarastojen, laivojen ja väestön suojele.

Notkeasti kerrottu tarina herättää historian henkiin ja välttää tilaustönn tunnun lähes täydellisesti. Tarina on kuitenkin harmittavan lyhyt, minkä vuoksi henkilöhahmot ovat jääneet pintapuolisiksi. Näin kiinnostavassa aiheessa olisi riittänyt aineksia täysmittaiseen albumiinkin.

Ville Hänninen

Willem:
Seis! Täällä ei naureta!
Suomennos Ville Hänninen, tekstaus
Mikko Huusko
SAMMAKKO

Näinä aikoina tuntuu, että poliittisen pilapiirroksen aika on ohi. Maailmaa ovat aina johtaneet lyhytnäköiset hölmöt, mutta harvoin se on ollut yhtä selvää kuin nyt. Mitä pilapiirroksella on enää annettavaa, kun satuihin kohteet tekevät itsestään päivittäin narreja suorassa TV-lähetyskässä?

Tämä ei tietenkään estä humoristeja yrittämästä. George W. Bushille vitsaillaan päivittäin ympäri maailmaa, mutta tämä ei vaikuta miehen suosioon. Kaikki tietävät jo, että Yhdysvaltain ulkopoliittikka on nihilististä taloudellisen voiton tavoittelua: pilapiirroksessa aiheesta ovat enää silkkaa alleviivaamista. Maailman mukana kynnistynyt yleisö tietää, mutta ei välitä. Todellisuuden itsensä absurdus on vienyt satiirin terän. Bush-vitseistä on tullut Pikku Kalle-vitsejä.

Toisena aikana julkaistuna hollantilaisyyntyisen Willem-pilapiirrokskokoelma Seis! Täällä ei naureta! olisi ollut raikas tuulahdus raadollista yhteiskuntakritiikkiä.

Nyt luettuna sillä tuntuu olevan kukkakantisen aforismikirjan kriittinen paino.

Ei niin, että Willem olisi huono, päinvastoin. Hänen karikatyyrytyönsä on taloudellista ja tehokasta. Ranskalaiseen Libération-lehteen ja useisiin muihin lehtiin piirtävä Willem (alias Bernard Holtrop) ei sievistele kuten kollegansa vaan kärjistää armotta. Shokkitekhoja haetaan hykerryttävästi verellä, ulosteilla ja suolenpätkillä.

©Willem

Bush ja Blair, toistaiseksi erottamaton pari.

Näkökulma on paikoin suorastaan misantrooppinen. Tämä tietty välinpitämättömyys tekee Willem-pilapiirroksista merkittävästi suuremmin puhuttelevia kuin hissutelevien aikalaistensa tekeleitä.

Kokoelman aiheet pyörivät ennalta arvattavasti Yhdysvaltain ulkopoliittikan ympärillä. Myös Israelin ja Palestiinan tilannetta käsitellään. Suomalaisena kiinnostavimpia ovat kirjusen loppuun kootut pilapiirroksat, joissa irvailaan Venäjän kaoottiselle tilanteelle ja venäläisten Tsetsenian sotaretkelle. Ne tuntuvat sen verran tuoreilta, että on pakko pohtia, kuinka paljon suomalaiset pilapiirtäjät oikeastaan pidättelevät itseään kritisoidessaan itänaapuriamme.

Seis! Täällä ei naureta! on oivaltavaa yhteiskuntakritiikkiä. Sääl vain, ettei se enää riitä. Maailma on ajanut Willemistä ohi, samoin kuin yleisöstäkin. Eräässä kokoelman pilpiroksessa mies kuorsaa olut kädessään nojatuolissa samalla, kun televisiossa näytetään pommikoneiden raatelemia ruumiita. Pelkäänpä, että samoin nyky-yleisö voi nukahtaa Willem-pilpirosten ääreen.

Otto Sinisalo

**Merja Metsänen:
Kasvis-Lihis
HAIHATUS**

Joutsalainen taideyhdistys järjestää vuosittain Haihatus-kesänäyttelyyn. Sen yhtenä takapiruna hääri Merja Metsänen. Hän on piirtänyt aikaisemmin jonkin verran sarjakuvia sekä tehnyt kuvituksia ja muutakin kuvataidetta. Kaksi vuotta sitten Metsäselä ilmestyi piirroskirja Puutuva napanuora.

Nyt taidelaitos Haihatus on julkaissut ensimmäisen sarjakuva-albuminsa. Metsänen on sekä käsikirjoittanut että piirtänyt sen.

Kasvis-Lihis on albumi kasvissyöjän ja lihansyöjän yhteiselosta. Kyseessä ei kuitenkaan ole kliseinen mies-nainen -asetelma. Metsäsen herttaisessa joskin hiukan kömpelästi kerrotussa tarinassa vastatusten asettuvat taloon saapuva päättäväinen lihansyöjäkasvi sekä kasvissyönnistään elämäntavan ja suoranaisten pakkomielleiden kehittänyt nainen.

Hervottomimmillaan Metsäsen albumi tuo mieleen Riitta Uusitalon ja Kati Kovácsin sarjakuvat. Ihan samanlaista luovuuden räiskettä ja taiteellista kokonaisnäkemystä Kasvis-Lihiksestä ei tosin löydy. Ehkä käsikirjoitus olisi vielä vaatinut pari lukukierrosta, ja piirroksia olisi pitänyt vielä hioa.

Nyt tarina töksähtelee liaksikin, eikä lupaavasta alkuasetelmasta ponnahteta kovin surrealistisiin sfääreihin. Kasvis-Lihis

Diabeteksestä lohkeaa herjoja.

kuitenkin huvittaa monissa kohdin, "erilaisen ruokafilosofioiden kohtaaminen" kiiteyttää paljon meidän ajastamme.

Albumista on julkaistu hyvin pieni näytepainos värillisenä, mutta myyntiin sitä on tullut kaiketi vain mustavalkoisena. Se on sääli. Metsäsen piirroksat elävät vesivärien kautta. Akvarelli tuo muuten plüsuihin piirroksiin eloa. Harmaan vähäiset sävyt latistavat värikkään tarinan.

Hauskana kuriositeettina mainittakoon,

että Kasvis-Lihiksen julkistamistilaisuus oli toista maata kuin normaalit kokoushuonekokkarit tai baaripölinät. Se järjestettiin "kasviksia ja lihaakin myyvässä" Joutsan K-Supermarketissa.

Ville Hänninen

**Pekka Rahkonen:
Välipala
DIABETESLIITTO**

Kukaan ei lue kaikkia kotimaisia lehtiä. Tarvittaisiinkin tutkimus, millaisia sarjakuvia suomalaisissa ammatti- ja erikoislehdissä ilmestyy. Kirjo on näet omien kokemusteni valossa sekä määrältään että laadultaan huomattavasti suurempi kuin odottaisi. Heikkoutena on yleensä yllätyksellisyys: lähinnä rahasta tehdyistä sarjakuvista aistii, että rakkautta ei aina ole mukana työn eri vaiheissa senkään vertaa kuin mielikuvitusta.

eDiabetesliitto/Pekka Rahkonen

Poikkeuksiakin on. Diabetesliitto on julkaissut Pekka Rahkonen Välipala-sarjakuvaa kokonaisen albumillisen. Sarjaa on julkaistu vuodesta 1995 lähtien Diabetes-lehdessä, ja järjestön 50-vuotisjuhlan kunniaksi on ilmestynyt aivan varmasti ensimmäinen kotimainen diabetes-aiheinen sarjakuva-albumi.

Ei siinä mitään, liikelahja-albumeitahan maailmaan mahtuu. Yllättävän Välipalasta tekee, että se on melko hauska, paikoin ilmeikkäästi piirretty ja vitsejäkin on useampi kuin yksi.

Diabeetikoita on Suomessa noin 220 000. Yleistynä sairautena se koskettaa yhä useamman perhettä ja lähipiiriä. Silti luulisi, että diabetes-huumori olisi kuolettavan tylsää ja yksipuolista: helppoja heittoja insuliiniruiskuista ja ravintoympyrästä. Rahkonen yllättää.

Hän loihtii tilanteita, joissa papin puhe kärsii verensokerin alaisuudesta, toimittajat pyörivät päätään kansainvälisen diabetesliiton tiedotustilaisuuden termittulvan keskellä ja hirvet kertovat metsästäjille eläinperäisen rasvan vaikutuksesta kolesterolin määrään.

Välipala osoittaa, että työtä oppii tekemällä sitä. Rahkonen on piirtänyt muun muassa pilakuvia Aamulehteen, Kristikko-sarjakuvaa Nuorten Sana-lehteen, Kylmä kivi -sarjaa Suomenlinnan rannikkorykmentin lehteen ja Silmästä Silmähoitajalehteen. Tekijän taustaa vasten ei olekaan ihme, että Välipala on hiukan persoonattomasta piirrosjaljesta huolimatta hyvää ammattimiehen työtä. Ei enempää, muttei myöskään vähempää. Tällaistaikin tarvitaan.

Ville Hänninen

eMerja Metsänen

Tyhmä tyttö esittelee Tiitu Takalon Irtoparta- ja Tyhmä tyttö -omakustanteissa julkaistuja sarjakuvia vuosilta 1999-2004.

Albumi kokoaa kollaasimaisesti pieniä omaelämäkerrallisia tarinoita nuorten opiskelijoiden resuisesta vaihtoehtolamasta Tampereella. Jutuissa muun muassa bailataan Yo-talolla, seurataan livekeikkoja ja liikuttavia bändiyritelmiä sekä kirjoitetaan reissupäiväkirjaa matkoilta. Nuorten naisten ja miesten ihmissuhteita ja niiden ongelmia käsitellään raikkaalla ja tuoreella tavalla.

Lämmin huumori, itseironia ja vilpittömyys ovat Takalon aseita pahaa maailmaa vastaan. Sanottavaa löytyy myös yhteiskunnalliseen ja feministiseen kommentointiin.

Takalo on äärettömän lahjakas piirtäjä. Tyyllisiä referenssejä löytyy Sami Toivosesta Paul Popen kautta Rojuun. Yhtaikaa rento ja hallittu viiva elää vapaasti, tilaa antaen ja raskautta välttäen. Takalo osaa piirtää ihmisruumiin ihmeellisen kauniisti ja elävästi. Tyylien kirjo on suuri, luonnoosmaisesta viimeisteltyyn.

Sama pätee käsikirjoituksiin. Kokonaisuus on aika hajanainen. Jäin kaipaamaan kokonaisempia ja pidempiä tarinoita, joita toivottavasti onkin tulossa. Erityisesti "Terrieri" ja "Vapaa lauantai" pysäyttivät erinomaisella tarinankuljetuksellaan ja hetken haltuunotollaan.

Yhdistävänä tekijänä kaikille tarinoille on Takalon Asenne isolla a:lla: rehellinen, sympaattinen, kiukkuinen, vilpiton, kaunis, herkkä tai rankka. Albumista jää syvä usko siihen, että tässä on kehitteillä Suomen sarjakuvan suuri toivo — tai ainakin aika hyvä ihminen.

Outi Vanamo

G. Gürsel:
Talviurheilun mestarit
PERHEMEDIAT

Pauli Kallio - Pentti Otsamo:
FC Palloseura 3 - veskari ohrapellossa
SAMMAKKO

Erikoislehtien, -kalenterien ja kirjojen kustantamiseen erikoistunut Perhemediat on alkanut julkaista sarjakuvia. Kustantamon ensimmäinen albumi on aika erikoinen valinta, turkkilaisen Gürcan Gürselin Talviurheilun mestarit. Albumissa Gürsel käsittelee kilpaurheilua pilke silmäkulmassa, kiitoluistelusta lätkään.

Mestarit-sarjaan kuuluu myös kesälajeihin keskittynyt sekä peräti neljä jalkapalloon paneutunutta albumia. Perhe-

Tiitu Takalo kuvaa resuisia vaihtoehtolamää.

median mukaan seuraava albumi Jalkapallomestarit ilmestyy jo toukokuussa.

Turkkilaisesta syntyperästään huolimatta Gürsel (s. 1959) on täysiverinen ranskalais-belgialaisen huumorisarjakuvan kasvatti, joka muutti Istanbulista Belgiaan vuonna 1988. Hän on piirtänyt vuosien mittaan sarjakuvia muun muassa Rooie Oortjes - ja Aktueel -lehdille.

Gürselin sarjakuvista löytää kaikki laji-tyypin kliseet. Vähäpukeisia pimuja vilahdattaa ehtaan Walthery-tyyliin aina kun mahdollista ja silloinkin ei oikein juonen puitteissa olisi. Piirrostyylillä on selkeää, dyna-

mista — ja tylsää. Ideoiden vähyys korvaantuu toiminnan määrällä, eikä se edes saavuta Ibaneziin tai J. Roikoseen verrattavaa absurdiutta.

Tällaisessa vertailussa Pauli Kallion ja Pentti Otsamon FC Palloseura osoittautuu laatusarjakuvaksi. Se ei kuulu kummankaan tekijänsä parhaimmistoon, mutta näyttää selkeästi heidän ammattitaitonsa. Palloseura perustuu heppoisen toiminnan sijasta arkiseen mutta parhaimmillaan mehukkaaseen dialogiin. Kallio tuntee aihepiirin, harrastelijatason jalkapallon, läpikotaisin ja omakohtaisesti, kun taas Otsamo on kehiti-

tänyt pelkistetyn tyyliinsä täydellisyyteen asti. Jokainen viiva tuntuu merkitykselliseltä — ja kauniilta.

Palloseura on ilmestynyt vuosien mittaan niin harvoin, että valikoimiin on pakko ottaa käytännössä kaikki julkaistu ja tehdä vielä lisäsivujakin. Ihan siihen sarjan taso ei riitä: mukana on myös täytetavaraa.

Kolmas FC Palloseura -albumi on eräänlainen joutsenlaulu. Se on näet ainakin viimeinen Otsamon piirtämä albumi. Tällä hetkellä FC Palloseuraa piirtää Futari-lehteen Jii Roikonen.

Ville Hänninen

Pekka Seppänen - Jari Pantzar: **Me Muut** **ARKTINEN BANAANI**

Yli 300-sivuinen Me muut -kokoelma kokoaa koviin kansiin Pekka Seppäsen kirjoittamia ja Jari Pantzarin piirtämiä huumoristrippejä. Me muut -sarjakuvien lemmahmot ovat veistelleet puujalkavitsejään jo vuodesta 1978 asti, mutta kokoelmaan on valikoitu tuoreempia strippejä ajalta 1997-

Suksi ehtii maaliin ennen miestä.

2004. Aiemmin sarjakuvasta on ilmestynyt kolme kokoelma-albumia.

Kolmen tai kahden ruudun sarjakuvissa ihmishahmoiset lehmät esiintyvät tunnistettavissa tilanteissa: työssä, harrastuksissa, lääkärillä, juhlimassa. Sarjassa ei ole vakiohahmoja, vaan vitsejä murjaisevat joka stripissä erinäköiset mutta silti periaatteessa samat, joka kerta yhtä persoonattomat hahmot. Vitsit ovat sanaleikkijä: valokuvamuistinen muistaa valokuvan, laihdutusbisnes sujuu lihavasti. Samankaltaista

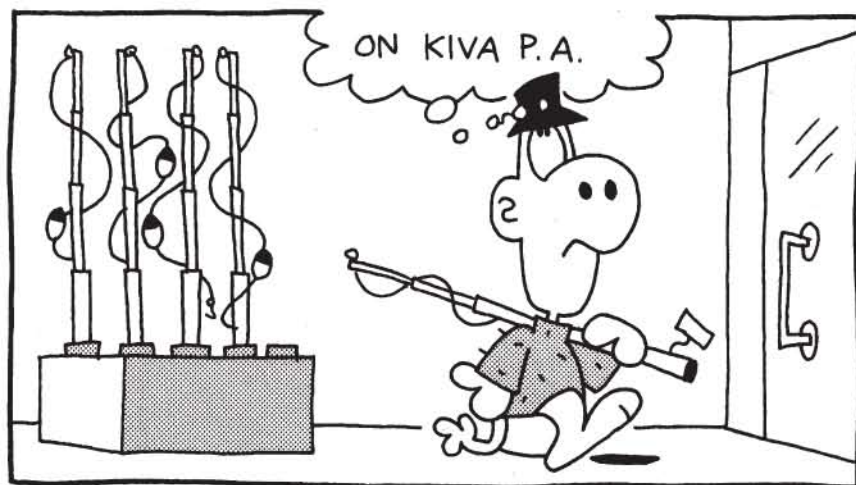
huumoria, jota tamperelainen Alivaltiosih-teeri-radiohuumoriryhmä mielellään viljelee.

Pantzar tyytyy piirroksissaan kuvittamaan vitsin lakonisen toteavasti. Me muiden piirrostyö on puhtaan, pelkistetyn funktionaalista. Se toimii, muttei elähdytä. Seppäsen sanaleikit vaihtelevat hymähdyttävän nokkelista tuskallisen pakotettuihin. Seppäsen eduksi on myönnettävä, että hän hallitsee kielen. Seppäsen ymmärtää, miten suomen kieli taipuu ja kuinka sanojen merkitykset muuttuvat kieltä taivuteltaessa.

Tässä lienee sarjan suosion syy, suomen kielen erikoisuuksien ymmärtäminen ja hyödyntäminen. Toisinaan Me muut kuitenkin vääntää rakasta kieltämme niin, että alan uskoa tekijöiden sorvaavan vitsejä sanakirja yhdessä ja fraasikirja toisessa kädessä.

Me muut käy väsyttämään 300 sivun mitassa. Teemaa ei juuri varioida, lukijaa vain läiskitään kasvoin samankaltaisilla vitseillä ja yhdentekeillä hahmoilla, yksi toisensa perään. Persoonattomat Me muut -stripit toimivat parhaiten kohdattuna satunnaisesti sanomalehtien sivuilla. Kokoelmassa toisto ja särmän puute kääntyy sarjakuvia vastaan.

Otto Sinisalo

Me muut leikkii mielellään kielellä.

Otsamo ja Kallio keskittyvät huippu-urheilijan sijasta innokkasiin amatööriihin.

Eiichiro Oda:
One Piece
Suom. Antti ja Heikki Valkama
SANGATSU

Sangatsu manga Dragon Ball saa rinnalleen toisen maailmalla huippusuositun mangapokkarisarjan. Eiichiro Oda One Piece -sarjakuvaa on myyty jo pelkästään Japanissa kymmeniä miljoonia. One Piece tunnetaan myös suosittuna animaatiisarjana. Kun on lukenut sarjan ensimmäisen pokkarin, tulee mieleen tuttu fraasi miljoonasta karpäsestä.

Sarjakuva sijoittuu fantasiamaailmaan, jossa eletään merirosvojen kulta-aikaa. Nuori Monkey ryhtyy hankin piraatiksi ja lähtee etsimään myyttistä One Piece -aarretta. Matkalla kohdataan toki erilaisia vastuksia, ja Monkeyn seurueeseen liittyy joukko toinen toistaan kummallisempia aisapareja.

One Piece ei ole täysin vailla hyviä puolia. Oda luoma satumaailma on ilahduttavan järkiheitto. Jo tarinan alkumetreillä tehdään selväksi, että mitä tahansa voi tapahtua ja tapahtuukin. One Piecen hahmot toisaalta suhtautuvat arkipäiväisesti merihirviöihin ja kumisiin merimiehiin, toisaalta ylireagoivat tarinan käänteisiin hilpeästi.

Kontrasti on hupaisa, ja parhaimmillaan

tarina on energinen ja hektinen hahmojen säntäillessä ympäriinsä. One Piece on äänekäs sarjakuva, jonka voi hyvin kuvitella vetoavan lapsilukijoihin. Aikuisilla on kuitenkin tylsempää.

One Piecen tauoton hulina on kuluttavaa, varsinkin kun se ei visuaalisesti kovinkaan kiinnostavaa. Oda ei ole erityisen hyvä sarjakuvakertoja: One Piecen sivut ovat yhtä kaoottisia kuin tarinakin. Lukuisen toimintakohtausten punainen lanka hukkuu epäolennaisiin leikkauksiin ja tarpeettomiin lähikuviiin. Liian monet sivut pitää lukea monta kertaa selvittääkseen, mitä niissä oikein tapahtuu.

Lieneekö sitten kyseessä suomentajan valinta vai sarjan alkuperäiskielistä mukaileva ratkaisu, mutta One Piecessä käytetään kiusallista, puhekielenomaista kieltä. Vaikka kyse onkin osittain makuasiasta, slangi ei sovi fantasiatarinan hahmojen suuhun lainkaan.

Monikymmenosaisen tarinan ensimmäisen osan perusteella on tietysti vaikea tuomita koko sarjaa, mutta One Piecen ensimmäisen

kirjan jälkeen ei ainakaan tee mieli toista annosta mesoavia karikatyyrihahmoja ja sekavaa kuvakerrontaa.

Otto Sinisalo

eEiichiro Oda/Shueisha Inc.

syyslinjat 2005
22.8-21.12.2005
valokuvaus
sarjakuva ja
kuvittaminen
(4kk. tai 9kk.)

KYMENLAAKSON
OPISTO

LINJAT 2005 - 2006
22.8.2005-19.5.2006

- **kuvallinen ilmaisu**
- **graafinen suunnittelu**
- **maahanmuuttajalinja**

www.kyka.fi

kevätilinjat 2006
2.1-19.5.2006

kuvallinen ilmaisu
valokuvaus

Hakuajat kokovuotuisille ja syyslinjoille 1. 4. 2005- 12. 8. 2005.
Tulokset ilmoitetaan kahden viikon sisällä hakemuksen saapumisesta.
Hakuaika kevätilinjoille 2006 on 1. 10. 2005- 9. 12. 2005

Marintie 9, 46900 ANJALANKOSKI e-mail: kyka@kyka.fi puh. 05 - 3171933